

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ КОМАНДИРІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сергій РОМАНЧУК

Львівський інститут Сухопутних Військ

Анотація. У статті проведено аналіз організації та проведення форм фізичної підготовки у військовому інституті, визначено основні недоліки, які спричиняють зниження рівня фізичної та спортивної підготовленості курсантів. Досліджено рівень методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів та проведено кореляційний аналіз взаємозв'язку з рівнем фізичної підготовленості курсантів підпорядкованих підрозділів.

Ключові слова: методична підготовленість, командири курсантських підрозділів, фізична підготовленість, курсанти, ефективність, форми фізичної підготовки.

Постановка проблеми та зв'язок із науковими та практичними завданнями. Об'єктивні закономірності розвитку військової техніки і озброєння, вдосконалення способів ведення бойових дій постійно вносять зміни до характеру та рівня вимог фізичної підготовки військових фахівців.

Діяти в складних умовах сучасного бою, повністю використовувати міць військової техніки може тільки морально підготовлений, вольовий та фізично розвинутий воїн. Тому фізична підготовка є одним з основних видів бойової підготовки, важливою складовою військового виховання та навчання.

Якість бойової підготовки знаходиться в залежності від якості навчання. Тому у військових навчальних закладах курсантам – майбутнім офіцерам – формують методичні навички в проведенні занять з різних розділів бойової підготовки, в тому числі і фізичної підготовки.

Процес фізичного виховання курсантів не повинен зводитись тільки до виконання фізичних вправ, а повинен включати відповідний комплекс теоретичних знань, практичних методичних навичок. Саме тому методичній підготовці курсантів у педагогічному процесі фізичної підготовки необхідно приділяти достатньо уваги.

Дослідження виконувалося згідно плану НДР Управління фізичною підготовкою Збройних Сил України на 2007-2009 рр. за темою «Розроблення теоретично-методичних засад функціонування системи фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України», шифр «НФП-2009».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Успішне вирішення завдань фізичної підготовки курсантів ВВНЗ багато у чому залежить від особистої методичної підготовленості командирів підрозділів [1, 3].

У роботах Бородіна Ю.А. визначено, що кожен командир курсантського підрозділу відповідає за стан фізичної підготовки підпорядкованого особового складу та зобов'язаний забезпечити:

- ефективне керівництво і контроль за процесом фізичної підготовки військовослужбовців;
- правильне планування, систематичне проведення фізичної підготовки і раціональний розподіл фізичного навантаження протягом дня і тижня;
- готовність навчально-матеріальної бази з фізичної підготовки і спорту до занять [2].

У дослідженнях С.В. Романчука відмічається, що особовий склад підрозділів командири яких чітко організують та проводять усі заходи з фізичної підготовки, створюють

самостійні заняття фізичними вправами та спортом у години, передбачені розпорядком дня, мають особистий високий рівень фізичної підготовленості, досягає досить високих показників військово-професійного навчання, спортивної підготовленості, службової діяльності. І навпаки – недостатній рівень фізичної та методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів приводить до низьких показників фізичної підготовленості підпорядкованого особового складу [4, 5].

Мета дослідження. Оцінити методичну підготовленість командирів підрозділів.

Завдання:

1. Провести аналіз рівня методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів.
2. Визначити вплив методичної підготовки на фізичну підготовленість підпорядкованих курсантів.

Методи:

1. Аналіз та узагальнення літературних джерел.
2. Тестування.
3. Методи математичної статистики.

Основний матеріал дослідження. Дослідження проводилися у Львівському інституті Сухопутних Військ. У дослідженні брали участь 51 чоловік – начальники курсів та курсові офіцери.

Оцінка методичної підготовленості здійснювалася під час проведення занять з фізичної підготовки, ранкової фізичної зарядки, спортивної роботи, а рівень методичної підготовленості визначався тестуванням на ПЕОМ для оцінювання теоретичних знань. Результати фіксувалися за чотирибальною шкалою.

Аналіз організації та проведення форм фізичної підготовки у військовому інституті дозволяє виділити ряд недоліків, які спричинили зниження рівня фізичної та спортивної підготовленості курсантів:

- низька вимогливість з боку старших начальників до начальників курсів щодо організації, проведення та контролю спортивних заходів;
- безвідповідальність та самоусунення начальників курсів та курсових офіцерів від організації та проведення ранкової фізичної зарядки та спортивно-масової роботи;
- особиста недисциплінованість та безвідповідальність курсових офіцерів, які призначаються для безпосередньої організації та проведення заходів;
- слабкий контроль з боку начальників курсів та курсових офіцерів за виконанням розпорядку дня підлеглим особовим складом;
- низький рівень особистої методичної підготовленості командирів щодо організації, проведення та забезпечення фізичної підготовки курсантів.

Однією з основних причин недостатнього рівня фізичної та спортивної підготовленості курсантів, особливо на етапі первинного навчання є низький рівень методичної підготовленості командирів підрозділів.

Оцінювання командирів курсантських підрозділів виявило, що найбільший відсоток офіцерів не знають та не вміють проводити форми фізичної підготовки. Це доводять оцінки «задовільно» та «незадовільно», які складають 55,6 % та 25,3 % відповідно. Середня оцінка складає 3,02 бали, що свідчить про низький рівень методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів (рис. 1).

Аналіз оцінки фізичної підготовленості курсантських підрозділів підтвердив висновки інших, щодо існування зв'язку між рівнем фізичної та методичної підготовленості командирів і рівнем фізичної підготовленості підпорядкованого особового складу [2, 3].

Так, за результатами кореляційного аналізу встановлено, що курсантські підрозділи, командири яких мають високий рівень особистої фізичної та методичної підготовленості, досягають високої загальної оцінки з фізичної підготовки ($r=0,89$; $r=0,82$) (табл. 1).

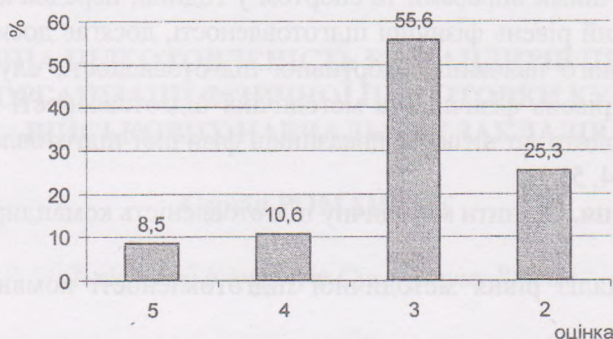

Рис. 1 Рівень методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів (n=51, у %)

Таблиця 1

Зв'язок оцінки з фізичної підготовки курсантських підрозділів з фізичною та методичною підготовленістю командирів (n=51, в ум. од.)

Оцінка з фізичної підготовки підпорядкованих курсантських підрозділів	Рівень методичної та фізичної підготовленості командирів курсантських підрозділів	
	оцінка з фізичної підготовленості	оцінка з методичної підготовленості
5	3,93	3,64
4	3,47	3,58
3	3,5	3,5
2	2,25	2,25

Аналіз результатів перевірки методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів у 2005-2007 роках підтверджує висновки робіт низки вчених про недостатній рівень методичної майстерності керівників фізичної підготовки підлеглого особового складу.

Подальші дослідження визначили, що офіцери, які під час навчання у ВВНЗ займалися у секціях з видів спорту, мають високий рівень фізичної підготовленості, фізичного розвитку, функціонального стану та фізичного здоров'я, а також професійної підготовки. Це забезпечує їм ефективне виконання завдань військово-професійної діяльності. Також аналіз визначив, що у даних командирів високий рівень особистої методичної підготовленості, а підпорядковані підрозділи мають високий рівень фізичної підготовленості.

Крім того підтверджується позитивний вплив занять фізичними вправами на формування морально-вольових якостей, працездатність та ефективність виконання завдань професійної діяльності.

Висновок

Таким чином, низький рівень методичної підготовленості командирів курсантських підрозділів – керівників фізичної підготовки підлеглого особового складу не дозволяє ефективно вирішувати завдання фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, у тому числі й на етапі первинного військово-професійного навчання.

Перспективи дослідження. Перспективою подальших досліджень є формування програми підготовки командирів до проведення форм фізичної підготовки у підпорядкованих підрозділах, дослідження ефективних напрямків вдосконалення підготовки керівників занять з фізичними вправами.

Список літератури

1. Настанова з фізичної підготовки у Збройних Силах України (НФП-97). – К. : М-во оборони України, 1997. – 150 с.
2. Бородін Ю. А. Фізична підготовка в системі психофізіологічної підготовки курсантів військово-навчальних закладів / Ю. А. Бородін // Фізична підготовка військовослужбовців: матеріали наук.-метод. конф., 29-30 квітня 2003 р. – К., 2003. – С. 75 – 78.
3. Ольховий О. М. Модульно-рейтингова система підготовки офіцерів – керівників занять з фізичної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. М. Ольховий. – Л., 2005. – 22 с.
4. Романчук В. М. Фізична підготовка у Збройних Силах України : навч. посібник / В. М. Романчук, С. В. Романчук. – Житомир : ЖВІРЕ, 2004. – 144 с.
5. Романчук С. В. Об оценке влияния субъективного отношения командиров подразделений к процессу физической подготовки курсантов технического ВУЗа / С. В. Романчук // Фізична підготовка військовослужбовців: матеріали 2-ї відкритої наук.-метод. конф., – К., 2004. – С. 171 – 177.

**МЕТОДИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ КОМАНДИРОВ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ
ОТНОСИТЕЛЬНО ОРГАНИЗАЦИИ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ КУРСАНТОВ
ВОЕННЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ****Сергей РОМАНЧУК***Львовский институт Сухопутных Войск*

Аннотация. В статье проведено анализ организации и проведения форм физической подготовки в военном институте, определены основные недостатки, которые влияют на снижение уровня физической и спортивной подготовленности курсантов. Исследовано уровень методической подготовленности командиров курсантских подразделений и проведено корреляционный анализ взаимосвязи с уровнем физической подготовленности курсантов, подчиненных подразделений.

Ключевые слова: методическая подготовленность, командиры курсантских подразделений, физическая подготовленность, курсанты, эффективность, формы физической подготовки.

**METHODICAL PREPAREDNESS OF COMMANDERS OF SUBUNITS
IN RELATION TO ORGANIZATION OF PHYSICAL TRAINING
OF MILITARY EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS CADETS****Sergiy ROMANCHUK***Lviv Institute of Ground Forces*

Abstract. The analysis of organization and carrying out of forms of physical training in the military institute is conducted in the article and defined the basic defects which draw the decline of level of physical and sporting preparedness of cadets. It is studied the level of methodical preparedness of commanders of cadets subunits and is carried out correlation analysis of intercommunication with the level of physical preparedness of cadets of inferior subunits.

Key words: methodical preparedness, commanders of cadets' subunits, physical preparedness, cadets, efficiency, forms of physical training.